

Regionų komiteto nuomonė savo iniciatyva. ES miškų politika atsižvelgiant į 20/20/20 tikslus

(2010/C 141/09)

REGIONŲ KOMITETAS

- palankiai vertina ES veiksmus ir politines iniciatyvas, kuriomis valstybės narės įpareigojamos suderinti savo nacionalinę miškininkystės politiką su ES tikslais,
- atkreipia dėmesį į tai, kad miškininkystės ir medienos sektorius turi didelį potencialą pasiekti 2020 m. ES keliamus tikslus, ir mano, kad turėtų būti toliau tiriamos galimybės pajamas iš prekybos apyvartinais taršos leidimais sistemos naudoti šioms ir kitoms iniciatyvoms remti,
- pabrėžia, kad svarbu skatinti daugiafunkčę miškininkystę,
- teigiamai vertina ES miškų kirtimo ir nykimo mažinimo iniciatyvas. Komitetas taip pat atkreipia dėmesį į tai, kad žabai ir lapai, kuriems tenka beveik 90 proc. visų mikroelementų, kuriuos augalai įsisavina medžiagų asimiliacijos ir miško masės susidarymo metu, yra visos ES pagaminamos biomasės dalis. Tai gali sukelti buveinių nykimą,
- visiškai pritaria visoms iniciatyvoms naudoti medieną ir kitus miškininkystės produktus, pagamintus tvariai valdomuose miškuose. Visų pirma jie turėtų būti skirti energijai ir žaliavoms gaminti. Ragina skirtingais sprendimų priėmimo lygmenimis išnagrinėti galimybę nustatyti datą, nuo kurios visoje ES teritorijoje būtų įvestas privalomas sertifikavimas,
- rekomenduoja remti regionus, kurie įgyvendina tvarią miškininkystės politiką, švelninančią klimato kaitos padarinius, ir taiko įmonėms įvairias paskatas: mokesčių sumažinimą, subsidijas inovacijoms diegti, lengvatinius miškininkystės produkcijos prekybos susitarimus, techninę ir technologinę pagalbą ir aplinkos apsaugos subsidijas.

Pranešėjas: Adam Banaszak (PL/STE-AE), Kujavijos Pamario vaivadijos tarybos narys

I. POLITINĖS REKOMENDACIJOS

REGIONŲ KOMITETAS

Pagrindinės rekomendacijos

1. mano, kad miškai, kurių biomasėje yra sukaupta daugiau nei pusė visos pasaulio anglies, padeda spręsti klimato kaitos problemą. Todėl miškų nykimas ir kirtimas kelia realią grėsmę aplinkai ir klimatui. Dėl šios priežasties būtinai reikia vykdyti tvarią miškų politiką;

2. mano, kad natūralių ekosistemų pusiausvyrą yra trapi ir kad augmenijos ir gyvūnijos įvairovė yra labai svarbi mūsų sveikatai ir gerovei. Nepaliesiti / natūralūs miškai yra svarbios buveinės ir turi būti valdomi laikantis miškininkystės srities ir regioninių teisės aktų. Todėl valstybėms narėms ir regionams reikia suteikti galimybę apsispręsti neleisti sodinti genetiškai modifikuotų medžių ir augalų;

3. palankiai vertina tai, kad Europos Komisija skatina naudoti miškų biomasę energijai gaminti ir kad Miškų nuolatinis komitetas remia šią veiklą, kuri leido padidinti – nors vis dar nepakankamai – iš šio ištekliaus pagaminamos atsinaujinančiosios energijos dalį. Komitetas taip pat atkreipia dėmesį į tai, kad žabai ir lapai, kuriems tenka beveik 90 proc. visų mikroelementų, kuriuos augalai įsisavina medžiagų asimiliacijos ir miško masės susidarymo metu, yra visos ES pagaminamos biomasės dalis. Pernelyg didelė jų dalis gali sukelti buveinių nykimą. Į tai reikėtų atsižvelgti ir pasirenkant medžių kirtimo būdus. Miškuose, kuriuose dirva yra blogos būklės ir turi mažai maistingųjų medžiagų, šakos ir viršūnės turėtų būti paliktos kirtimo vietoje arba miške;

4. atkreipia dėmesį į tai, kad miškininkystės ir medienos sektorius turi didelį, tačiau dar nevisiškai išnaudojamą potencialą pasiekti 2020 m. ES keliamus tikslus, ypač potencialą labai padidinti miško biomasės kaip žaliavos ir žaliavinės medžiagos dalį energijos gamyboje, be kita ko, sodinant sparčiai augančius medžius. Komitetas pažymi, kad medienos kaip žaliavos ir energijos ištekliaus naudojimas stabdo klimato kaitą, nes mediena kaupia anglį (mediena kaip anglies saugojimo vieta), palyginti su kitomis statybinėmis medžiagomis sutaupoma gamybai reikalinga energija, sutaupoma energija šildymui žiemą ir vėsinimui vasarą (medienos izoliacinės medžiagos), be to, mediena naudingai pakeičia iškastinių kurų šilumos ir elektros gamyboje (medienos kuras, senos medienos panaudojimas energijos gamybai). Turėtų būti toliau tiriamos galimybės pajamas iš prekybos apyvartiniais taršos leidimais sistemos naudoti šioms ir kitoms iniciatyvoms remti;

5. mano, kad medienos gamybai paskatinti reikia apgalvotai gaivinti miškininkystės sektorį, o tai kartu padės didinti medienos kiekį energijos gamybai;

6. atsižvelgdamas į tai, kad bendra miškininkystės politika nėra vykdoma, mano, jog priimdama 2007–2011 m. ES miškų veiksmų planą Europos Komisija pasirinko teisingą savo darbo kryptį. Tačiau Komitetas rekomenduoja nedelsiant imtis veiksmų įtraukti Europos Komisijos įvairius sektorius apimančią miškininkystės veiklą į tinkamą teisinę ir struktūrinę sistemą, kad būtų galima vykdyti suderintus veiksmus šioje srityje po 2011 m. Taip būtų ne tik numatytas veiksmų planas paskesniems metams, bet ir galėtų būti įsteigta miškininkystės politikos veiksmus koordinuojanti ES institucija;

7. pritaria, kad reikalingi kursai, kuriuose miškų savininkai būtų mokomi ir gautų informacijos apie galimybes miškininkystės veiklą plėtoti laikantis tvaraus vystimosi principų, kad būtų atsižvelgiama į biologinės įvairovės apsaugą, į kokybiškų medžių auginimą ir į energetikos tikslams tinkamų sparčiai augančių medžių rūšių kultivavimą. Komitetas rekomenduoja šiems savininkams skirti visapusišką pagalbą, įskaitant konsultacijas ir finansinę paramą siekiant šių tikslų;

8. remia mokslinius tyrimus ir iniciatyvas, kuriomis siekiama vystyti modernias medienos ruošos ir gamybos technologijas, kurių poveikis aplinkai būtų mažesnis nei tradicinių metodų (įskaitant medžių sodinimą energetikos tikslais) ir kurios sudarytų sąlygas tvariam vystymuisi bei sumažintų valdymo sąnaudas;

9. pritaria esamų savanoriško sertifikavimo sistemų taikymui ir vertina pasiekus laimėjimus, remia jų išsaugojimą ir rekomenduoja jas stipriai remti kitomis priemonėmis, įskaitant ir finansines. Vėliau sertifikavimas galėtų būti taikomas kaip priemonė užkirsti kelią nelegalios medienos ir jos produktų srautams. Ragina tai įtraukti į platesnę iniciatyvą siekiant sertifikavimo pasaulio mastu. Komitetas rekomenduoja, kaip ir imantis tokių iniciatyvų kaip FLEGT (su miškininkyste susijusių teisės aktų įgyvendinimas, miškų išteklių valdymas ir prekyba mediena), nustatyti, kad medienos, kuri buvo nelegaliai pagaminta ES nepriklausiančiose šalyse, įvežimas ir laikymas būtų laikomas neteisėtu. Komitetas taip pat pabrėžia, kad teisinės ir ekonominės sertifikavimo ir „Natura 2000“ ženklų suteikimo sąlygos įvairiose šalyse ir regionuose labai skiriasi. Be to, Komitetas nurodo, kad medienos produktų sertifikavimas ne visada optimaliai remia aukštesnius saugomų teritorijų valdymo tikslus. Todėl jis rekomenduoja atsižvelgti į šiuos skirtumus ir reikalavimus laikantis subsidiarumo ir proporcingumo principų;

10. pabrėžia, kad svarbu skatinti daugiafunkčę miškininkystę, kuri ne tik įgyvendintų savo pagrindines medienos gamybos užduotis, bet ir imtųsi kitos ekonomikai bei miškininkystei itin svarbios veiklos, pavyzdžiui, turizmo, visuomenės gerovės, apsaugos ir poilsio užtikrinimo, medžioklės, miško gėrybių rinkimo ir kitų miško produktų: sulos, tošies, kamštienos ir pan., rinkimo. Tokios negamybinės veiklos ekonominė svarba gali būti labai didelė, tuo pat metu būtų išplėsta natūralių buveinių biologinė įvairovė, kuri turėtų teigiamo poveikio kaimo vietovių vystymuisi;

11. atkreipia dėmesį į tai, kad vietos ir regionų valdžios institucijos turi dalyvauti sprendimų priėmimo procese ES miškininkystės politikos klausimais;

Veiksmingiausi biomasės gamybos energetikos tikslais metodai

12. rekomenduoja labai padidinti ES lygiu teikiamą paramą sparčiai augančių medžių sodinimui energetikos tikslais taikant aplinkos požiūriu tvarius metodus, nes tai padėtų atgaivinti kaimo vietas kuriant ten naujas darbo rinkas ir būtų mikro-regionų ekonominio vystymosi veiksnys;

13. atsižvelgdamas į 20/20/20 tikslus pabrėžia, kad visos valstybės narės turėtų itin aktyviai vykdyti biomasės gamybą energetikos tikslais, kad būtų pasiekta nustatyta atsinaujinančiosios energijos išteklų dalis bendroje energijos gamyboje; tačiau pabrėžia, kad plėtoti medienos gamybą energetikos tikslais turėtų būti svarbu regionams tiek kuro pasiūlos požiūriu (miškų valdymas atsižvelgiant į vietovių specifiką), tiek ir paklausos požiūriu (vietos viešojo ir privačiojo sektorių ūkio subjektų dalyvavimo iš medienos pagaminto kuro rinkoje skatinimas);

14. ragina toliau skatinti naudoti miškų biomasę energijai gaminti ir prašo Miškų nuolatinio komiteto remti šią veiklą, tačiau rekomenduoja imtis priemonių siekiant sumažinti krūmynų ir lapijos dalį pagamintoje biomasėje;

15. atkreipia dėmesį į tai, kad suinteresuotumas iš medienos gaminti bioenergiją ir ją naudoti priklausys nuo ekonominių sąlygų valstybėse narėse, pavyzdžiui, apmokestinimo, taip pat nuo subsidijų, skiriamų iš medienos pagaminto kuro naudojimui propaguoti, lygio ir jų skyrimo tikslingumo. Ši parama padės paspartinti kaimo vietovių vystymąsi ateityje ir užtikrins tvarų natūralios aplinkos vystymąsi atitinkamose teritorijose. Komitetas ragina valstybes nares savo mokesčių politikoje nenuvertinti biodegalų iškastinio kuro atžvilgiu;

Rekomenduojamos veiklos sritys 2007–2011 m. veiksmų plane

16. teigiamai vertina ES miškų kirtimo ir nykimo mažinimo iniciatyvas, kurios padeda spręsti ir klimato kaitos klausimą, ir plotų, fiksuojančių anglies dioksidą, mažėjimo problemą;

17. džiaugiasi stebėsenos sistemos, sukurtos siekiant išsaugoti miškus, rezultatais, nes miškų padėtis ir jų gyvybingumas gali užtikrinti aukštą šiltnamio efektą sukeliančių dujų absorbcijos lygį ir klimato stabilumą;

18. atkreipia dėmesį į nuolat tobulėjančius miškų valdymo metodus, taikomus tam tikrose valstybėse narėse, kuriose negyvos organinės medžiagos tikslingai surenkamos ir panaudojamos kaip bioenergija pagal sertifikavimo ir „Natura 2000“ ženklo suteikimo taisykles, tokiu būdu prisidedant prie miško gaisrų prevencijos. Toks valdymas atitinka tvarios ekonomikos principus ir daugiafunkčį miško zonų pobūdį;

19. palankiai vertina ES veiksmus ir politines iniciatyvas, kuriomis valstybės narės įpareigojamos suderinti savo nacionalinę miškininkystės politiką su ES tikslais;

20. turėdamas omenyje, kad didesni miškų plotai pagerins anglies dioksido surinkimo rodiklius ir turės teigiamo poveikio klimato stabilumui, rekomenduoja įgyvendinant kaimo plėtros politiką daugiau lėšų skirti esamų miškų plotų priežiūrai ir gerinimui bei miškų sodinimui žemės plotuose ir su tuo susijusiems kultivavimo darbams; ragina šią paramą teikti tik tuo atveju, jei bus užtikrinta, kad nesumažės biologinė įvairovė;

21. atsižvelgia į tai, kad kai kuriose ES šalyse arba regionuose miškų gaisrai kelia pagrindinį pavojų miškų ekosistemų, kurias sudaro medynai ir krūmynai, išsaugojimui; šiuos gaisrus sukelia ne tik nepalankios oro sąlygos, bet ir pernelyg didelė degių medžiagų sankaupa, susidariusi dėl miškų plotų, kurie yra nenaudojami ar apleisti dėl jų mažo pelningumo; dėl šių priežasčių kilę gaisrai yra intensyvesni ir nuožmesni, ir juos užgesinti yra ypač sunku. Būtina skatinti ir remti prevencinę miškininkystę, kuri didintų miškų masių atsparumą ugnies plitimui, taikant miškininkystės priemones, kuriomis būtų mažinamas ir keičiamas degių augalinių medžiagų kiekis bei įrengiamos ir prižiūrimos priešgaisrinės juostos. Vykdamas šiuos darbus gauti biomasės likučiai turėtų būti panaudoti atsinaujinančiosios energijos gamybai, tokiu būdu mažinant išmetamą CO₂ kiekį.

22. mano, kad valstybes nares reikia skatinti toliau vystyti stebėsenos tinklą remiantis dabartine patirtimi, sukaupia stebint žalą, kurią daro miškų gaisrai, vabzdžiai kenkėjai, patogeniniai grybeliai ir potvyniai, kenkiantys miškų sveikumui ir gyvybingumui;

23. rekomenduoja remti valstybes nares ir regionus, kurie įgyvendina tvarią miškininkystės politiką, švelninančią klimato kaitos padarinius. Pirmenybę reikėtų teikti nacionalinėms, regionų ir vietos lygmens iniciatyvoms, kuriomis siekiama taikyti įmonėms įvairias paskatas: mokesčių sumažinimą, subsidijas inovacijoms diegti, lengvatinius miškininkystės produkcijos prekybos susitarimus, techninę ir technologinę pagalbą ir aplinkos apsaugos subsidijas;

24. rekomenduoja aktyviai propaguoti medienos gaminius, visų pirma statybų sektoriuje, nes tai garantuoja ilgalaikį anglies, kurią sukaupė medynai absorbuodami anglies dioksidą, saugojimą;

25. pakartoja anksčiau išreikštą nuostatą, kad būtina gerai suderinta ir įvairius sektorius apimanti politika, įgyvendinama vietos, regionų, nacionaliniu, ES ir tarptautiniu lygmeniu, kurioje būtų galima tinkamai atsižvelgti į įvykių raidą pasaulyje ir kuri siektų užtikrinti tikrai tvarų miško išteklių valdymą ir į klimato kaitos švelninimo strategijas įtrauktų atitinkamas prisitaikymo priemones. Todėl Komitetas ragina ES imtis daugiau iniciatyvos tarptautinėje arenoje ir pritaria ES valstybių narių veiklai, skirtai įgyvendinti Jungtinių Tautų bendrojoje klimato kaitos konvencijoje ir Kioto protokole nustatytus klimato kaitos švelninimo reikalavimus, taip pat paramai, skiriamai prisitaikyti prie klimato kaitos padarinių (2007–2011 m. veiksmų plano 6 pagrindinis veiksmas); džiaugiasi, kad Europos Komisija pasiūlė atsižvelgiant į Jungtinių Tautų bendrąją klimato kaitos konvenciją sukurti pasaulinį miškų anglies mechanizmą (GFCM) ir numatyti jo nuolatinio finansavimo sistemą bei siūlo didelę dalį lėšų, gaunamų ES apyvartinius taršos leidimus pardavus kvotų aukcione, skirti miškų kirtimui ir nykimui mažinti besivystančiose šalyse;

26. nurodo, kad būtina toliau remti miškininkystės politiką, nes ji glaudžiai susijusi su tikslu iki 2020 m. 20 proc. padidinti energijos vartojimo efektyvumą ir sumažinti išmetamą anglies dioksido kiekį. Šis tikslas savo ruožtu labai priklauso nuo didelio miškų ploto (apie 35 proc. ES teritorijos). Siekiant minėto energijos vartojimo efektyvumo, reikėtų skatinti terminį biomasės naudojimą jai sudarant palankesnes sąlygas nei elektros energijos gamybai; tuo tikslu reikia dėti pastangas vykdyti tokio naudojimo apskaitą jį įtraukiant į visuotinius energijos balansus, kadangi toks biomasės naudojimas yra veiksmingiausias;

27. atkreipia dėmesį į tai, kad reikia imtis papildomų priemonių siekiant apriboti miškams žalą darančių biotinių ir abiotinių veiksnių, įskaitant ir antropogeninės kilmės, plitimą, kaip numatyta 2007–2011 m. miškų veiksmų plane;

28. pabrėžia, kad ES įdiegė keletą veiksmingų sprendimų, kuriuos reikėtų toliau plėtoti, taip pat išplėsti diskusijų mastą įtraukiant ir nagrinėjant naujas idėjas, pateiktas skirtingų šalių, ypač tų, kurios pirmąją miškų valdymo srityje, specialistų ir vietos ir regionų valdžios institucijų atstovų, kilusių iš vietovių, kuriose šis sektorius itin svarbus;

29. pripažįsta, kad labai svarbų vaidmenį nustatant ir viešai skelbiant su miškininkyste susijusias problemas visoje Europoje, įskaitant ES, atlieka Ministrų konferencija dėl miškų apsaugos Europoje (angl. MCPFE), ir rekomenduoja glaudžiau bendradarbiauti su šia organizacija;

30. rekomenduoja imtis veiksmų įtraukti Europos Komisijos įvairius sektorius apimančią veiklą į tinkamą teisinę ir struktūrinę sistemą, kad Europos miškininkystės politikos srityje būtų galima vykdyti suderintą veiklą, kuri bus labai svarbi, kai baigs galioti 2007–2011 m. veiksmų planas;

31. atsižvelgdamas į tai, kad miškų problemos apima įvairius sektorius, rekomenduoja pradėti darbą, kad būtų įsteigta aukšto lygio institucija, atsakinga už ES miškininkystės politiką, ir jai suteikti tinkamas finansines priemones;

Nustatytų tikslų įgyvendinimas švietimu

32. pritaria šviečiamosioms ir informacinėms kampanijoms aplinkos apsaugos klausimais, tačiau pabrėžia, kad nepakanka supažindinti visuomenę su tvarios miškininkystės privalumais. Dėl tokio nepakankamo švietimo Europos Sąjungoje ne iki galo suvokiama, kokios naudos tokia miškininkystė gali atnešti kaimo vietovių vystymuisi;

33. rekomenduoja aktyviau remti miškų savininkams ir miškų valdytojams skirtą šviečiamąją ir informacinę veiklą tvarios miškininkystės ir miško biomasės potencialaus indėlio įgyvendinat 20/20/20 tikslus klausimais;

Mokslinė parama kaip esminė sąlyga nustatytiems tikslams pasiekti

34. mokslas ir miškininkystė atlieka svarbų vaidmenį prisitaikant prie klimato kaitos, nes pakeičiama tiesiogiai su miškų auginimu susijusi praktika: parenkamos kiekvienai vietai tinkamos medžių rūšys ir atkuriami tokie miškai, kurie suteikia daugiau lankstumo sprendžiant klimato kaitos klausimus. Tokiu būdu galima sustiprinti visų pirma kalnuotų vietovių miškų užtikrinamą apsauginę funkciją nuo gamtinių pavojų;

35. remia mokslo tiriamąsias iniciatyvas, tiriančias įvairių medžių rūšių, kurios visų pirma būtų auginamos energijai gaminti, energijos potencialą ir jų auginimo metodus, jų gebėjimą prisitaikyti prie įvairių klimato ir geografinių sąlygų bei genetinį tobulinimą, taip pat medienos gaminių ir medienos produkcijos, leidžiančių padidinti energetikos tikslais naudojamos medienos kiekį, galimybes, tačiau kartu reikėtų sistemingai tirti ir vertinti poveikį aplinkai;

Sertifikavimas kaip tvarios miškininkystės aspektas

36. visiškai pritaria visoms iniciatyvoms naudoti medieną ir kitus miškininkystės produktus, pagamintus tvariai valdomuose miškuose. Visų pirma jie turėtų būti skirti energijai ir žaliavoms gaminti. Komitetas taip pat pritaria sertifikavimui, kuris garantuoja tinkamą miško zonų valdymą ir padeda užtikrinti, kad į rinką nepatektų nežinomos kilmės produktai, tačiau atkreipia dėmesį į vietos ir regionų valdžios institucijų vaidmenį, kurį jos gali atlikti užtikrinant šį valdymą;

37. remia veiksmus, kuriais siekiama medienos ir jos produktų sertifikavimo pasaulio mastu, pavyzdžiui, FLEGT iniciatyvą (jeigu ją įgyvendinant bus remiamasi šiuo metu taikomomis PEFC ir FSC sertifikavimo sistemomis), kuria siekiama kovoti su neteisėtu miškų kirtimu, taip pat kitas iniciatyvas, kurių tikslas – sudaryti susitarimą dėl kovos su tokia veikla, kuriame ne tik būtų nustatytos priemonės, pirmenybę teikiančios sertifikuotų bendrovių produktams, bet ir kuris veiksmingai sustabdytų neteisėtos kilmės medienos ir jos produktų srautus;

38. ragina skirtingais sprendimų priėmimo lygmenimis išnagrinėti galimybę nustatyti datą, nuo kurios visoje ES teritorijoje būtų įvestas privalomas sertifikavimas;

Su miškų biologine įvairove ir daugiafunkčiu pobūdžiu susijusi ekonominė veikla

39. turėdamas omenyje tai, kad didesnė biologinė įvairovė didina miškų atsparumą, kuris leidžia kuo didesniu mastu išnaudoti tokių natūralių buveinių potencialą, atkreipia dėmesį į tai, kad svarbu tokie veiklai (biologinės įvairovės plėtrai) teikti pirmenybę tinkamai atsižvelgiant į daugiafunkčią miškų pobūdį ir jų tvarų vystymą, todėl siūlo, kad naujų medžių sodinimas būtų organizuojamas remiantis aplinkosauginio tvarumo principais, kurių tikslas – saugoti dirvožemį, florą ir fauną;

40. pabrėžia, kad miškai padeda spręsti klimato kaitos problemą, *inter alia*, per daugiafunkčią valdymą, kadangi jie savo biomasėje yra sukaukę 77 proc. pasaulio anglies ir, reguliuodami biologinius ciklus bei apsaugodami dirvožemį ir vandenį, atlieka esminį vaidmenį pasauliniame anglies cikle. Taigi jeigu miškams nebus skirtas ypatingas dėmesys, jokių aplinkos apsaugos tikslų nebus įmanoma pasiekti;

41. ragina valstybes nares ir Europos Sąjungą pasinaudoti proga, kad 2011 m. yra paskelbti Tarptautiniais miškų metais, ir miškininkystės sektoriuje žengti didelį žingsnį į priekį.

2009 m. gruodžio 4 d., Briuselis

Regionų komiteto
pirmininkas

Luc VAN DEN BRANDE